

12) ואמר ומכר מאחוזתו, ירצה על המשכן
משכן העדות אשר הוא אחוזתו
יחברך שבו האשה שכינתו, ובעונותינו נמכר
הבית כדי האומות, וכקאמרם דיל (שחר טוב
נג) במירוש פסוק מזמור לאסוף באו גוים
וגרו

והודיע הכתוב כי גאולתו היא כיד
חצדיק אשר יהיה קרוב לה; על
דרך אומר (ליל י ג) בקרובי אקדש, הוא
יגאל ממכר אחיו, כי האדון ברוך הוא יקרא
לצדיקים אח כביכול (ותניח ח"ג קס"ו) וכתוב
(חמ"ל קכ"ח) למען אחי ורעי, והגאולה
תהיה בהעיר לכות בני אדם ויאמר להם
הטוב לכם כי חשבו מרץ, גולים מעל שלחן
אביכם", ומה יערכ לכם החיים כעולם,
זמלח החברה מעליונה אשר הייתם סמוכים
סביב לשלחן אביכם, הוא אלהי עולם ברוך
הוא לעד, וימאס כעיניו חאווה הגדמים
ויעירם בחשק הרוחני, גם נרגש לבעל נמש
כל חי ער אשר יטיבו מעשיהם, וכוה יגאל
ה' ממכתו, ועל זה עתידך ליחן את הוי"ן כל
אדוני הארץ גורלי ישראל, ומהם יבקש ה'
עלכון הבית העלכו.

אונת ח"ג
מ"ג, ע"ג

כ"ג נ"ג
ק"י

19)

י"ן חייב ו"ן אדם להזדר במזווה מפני שהיא
חובת הכל המיד, וכל זמן שיכנס ויצא יפגע ביחוד
השם שבו של הקדוש ב"ה ויזכור אהבתו ויעור משנתו
ישננותיו בהכלי הזמן, וידע שאין דבר העומד לעולם
ולעולמו עולמים אלא ידיעת צור העולם ומיד הוא חוזר
לדעתו והולך בדרכי מישרים, אמרו חכמים הראשונים
כל מי שיש לו תפילין בראשו ובזרועו וציצית בבגדו
ומזווה בפתחו מוחזק הוא שלא יחטא שרירי יש לו
מוכירין רבים והן הם המלאכים שמצילין אותו מלחטוא
שנאמר חונה מלאך י"י סביב ליראיו ויחלצם, ב"ך
רחמנא דסייען : ומלאך ב"ה מ"ג

מ"ג ב"ה מ"ג

ועל שנתן הדין
לשמו הגדול של הקב"ה יש לו חלק לעוה"ב, שנאמר יעבדך ה' היום
הזה, היום הזה אתה עבד ואי אתה עבד לעולם הבא:

ח"ג ז"ע
י"ג

10) והיה ה' לי לאלהים, ר' יהושע דסכנין
בשם ר' לוי נטל חקביה שיחתן של אבות
וקשאח ממתח לגאולתן של בנים. אמר לו חקביה
ליקב אתה אמרת וחיה ה' לי לאלהים חייך
כל פוכות וברכות ונחמות שאני נותן לכניך איני
נותן אלא כלשון חזת, וחיה כיום חתוא יצאו
סיס חיים סירושלים ג. וחיה כיום חתוא יחיה
איש עגלת בקר ג) וחיה כיום חתוא יוסיף ה'
שנית ה) וחיה כיום חתוא יטמו חתרים (קסיס ה)
וחיה כיום חתוא יתקע בשופר גדול

מ"ג ז"ע
י"ג

11) לישועתך קויתי ה', אמר ר' יצחק
הכל בקווי, יטורין בקווי, קדושת השם
בקווי, זכות אבות בקווי, תאוותו של עולם הבא
בקווי, כו' חנינה בקווי כו' סליחה בקווי.

לפי שהיה אבינו
יעקב רואה אותו [לשמשון] וסבור בו שהוא
מלך המשיח, כיון שראה אותו שמת אמר אף זה
מת לישועתך קויתי ה'.

מ"ג ז"ע
י"ג

12)

ואמנם אם בקשנו להלום פרשה זו בדרך הפשט יקשה עלינו כל זאת, אבל אי אפשר
להולמה כי אם בדרך הקבלה * הנאמנה ⁶⁰. והנני רומז רמזים, שמענה ואתה דע לך ⁶¹.
תמצא בדור הפלגה: הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם ⁶², וכתוב
בהם: וזה החלם לעשות*, ותמצא באנשי סדום: ואנשי העיר אנשי סדום נסבו על
הבית ⁶³, ובאר הכתוב * כי אנשי העיר והמגדל הם אנשי סדום, ואמר עליהם: ואת
האנשים אשר פתח הבית הכו בסנורים ⁶⁴, ותמצא באנשי סדום: ואנשי העיר, ובפרשה זו
בעדת קרח: ויקומו לפני משה*, והיה ראוי לומר, על משה, אבל רמזו כי היו לפני משה*,
ומפני זה קראם, אנשי שם*, ותרגם אונקלוס: ויקח, ואתפליג, רמזו על דור הפלגה.

13) ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע כב
ועתה פני יושלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל ותו לעלם:
וישלתהו יהוה אלהים מפני ערן לעבד אתי האדמה אשר לקח משם: כג
ויגרש אתי האדם וישכן מקדם לגן עדן אתי הפרדים ואת להט כד
החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים:

מ"ג ז"ע
י"ג

14) אסור לאדם שיתן שלום לתבירו בבית המרחץ

מ"ג ז"ע
י"ג

אל ברוך
גדול דעה, הסין ופעל והרי חמה, טוב יצר
קבוד לשמו, מאורות נתן סביבות עזו, פנות
צבאיו קדושים, רוממי שדי, תמיד מספרים
קבוד אל וקדשתו.

מ"ג ז"ע
י"ג

15) תכנת שפת רצית קרבנותיה, צוית פרושיה
עם סדורי גסקיה, מענגיה לעולם קבוד יגחלו,
טועמיה חיים זכו, וגם האוקבים דבריה גדלה
קרה או מסיגי בצטוו עליה.

מ"ג ז"ע
י"ג

16) ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו', כדי לפרש פסוק זה רבי אבא פו
הקדים לפרש מה שכתוב הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש וגו'
צופים, ואמר כמה עלאין פתגמי אורייתא כמה עליונים וחשובים הם דברי התנו
ומלת עלאין מורה על סוד התורה להלילות הנקראת תורה דלעילא, כמה יקין
אינון כמה יקרים הם, נסוד התורה דנריאה שיש שם ש"י עולמות נכורקיא כמס
יק"ר, תאיבין אינון לעילא נחמדים הם למעלה, נסוד התורה דליריה, ששם נח
ונחמד העץ להשכיל, תאיבין אינון לכלא נחמדים הם לכל, נסוד התורה דע'
שכולס יודעים ומכירים זה, בגין דאינון שמא קדישא לפי שדברי התורה הם
אחד קדוש, וכל מאן דאשתדל באורייתא, אשתדל בשמא קדישא וכל מי שעו
בתורה עם היות שיהיה בהלכה או איזה ענין אחר, נחשב לו כאילו הוא עוסק ב
הקדוש, ואשתזיב מכלא והוא ניצל מכל הרעות, מצד מעלתה ויקרותה, ומפרש אשתו
בעלמא דין ניצל בעולם הזה הגשמי מכל צרות ורעות, ואשתזיב בעלמא דא
ותנצל נשמתו בעולם הבא בשעת הדין מכל המקטרגים. (הגהות מהר"ם ומ"ק ומק)
מ"ג ז"ע
י"ג

17) לבני קרח מזמור שיר
אקב יהוה שצרי ציון מפל משפנות יעקב: נכבדות מדבר בך ב
ציר האלהים סלה:

18) א"ד יוחנן אמר הקב"ה
לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה ומי איכא
ירושלים למעלה אין וכתוב ירושלם הבניה כעד שחברה לה יחדו

מ"ג ז"ע
י"ג

מ"ג ז"ע
י"ג

ויקח קרח בן יצחק בן יצחק בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון א טו
בן שלם בני ראובן: ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ב
ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי-שם: ויקהלו על-משה ועל-ג
אהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל-העדה כלם קדושים ובתוכם
יהיה ומדוע תתנשאו על-קהל יהוה: וישמע משה ויפל על-פניו: ד
וידבר אלי-קרח ואלי-פלי-עדתו לאמר בקר וידע יהוה את-אשר-ה
לו ואת-הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו: כ"ג קריח

6 ואתה קדוש, יושב תהלות
ישראל: וקרא זה אל זה ואמר,
קדוש קדוש קדוש יי צבאות, מלא
כל הארץ כבודו: ומקבלין דין מן
דין, ואמרין קדיש בשמי מרומא
עלאה בית שכנתה, קדיש על
ארעא עובד גבורתה, קדיש לעלם
ולעלמי עלמיא.

הבית (בגא איתן)

2

ובגמרא קאמר, אמר רבא וכל יום קללתו
מרובה משל חבירו שנאמר בבקר
תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בוקר
אלימא בוקר דלמחר מי ידע מאי הוי אלא דחליף
ואזיל אלא עלמא אמאי קאי אסדרא דקדושא ועל
אמן יהא שמיה רבא דאגדתא שנאמר ארץ עיפחה
כמו אופל צלמות ולא סדרים ותופע כמו אופל
הא איכא סדרים תופע מאופל ע"כ. וביאור זה כי
העולם הזה הוא מקבל מן העולם העליון, ודבר
זה אין בטול לו ולא יפול תחת הבטול כלל ועל
דבר זה קאי עלמא. כי כאשר בטל ב"ה שעל ידו
היתה הברכה באה לעולם אבל עדיין לא בטל
דבר זה שהעולם הזה מקבל מן העולם העליון.

ל
משה
כ"ג יסראל
כ"ג, כ"ג

(א) ויקח קרח. פרשה זו יפה נדרשת
צמדרש רבי תנחומא: ויקח קרח. לקח
את עצמו ללד אחד להיות נחלק מתוך העדה,
לעורר על הכהונה א, וזהו שחרגס אונקלוס
ואתפליג, נחלק משאר העדה להחזיק
צמחלוקת, וכן מה יקסוף לפרך (איוב טו יב),
לוקח אותך להפליגן משאר בני אדם. י"ג.
מה עשה, עמד וקנס
ר"נ ראשי סנהדרות, רובן משצטו לארובן
שכיניו, והם אליצור בן שדיאור וחזיריו וכיוצא
בו, שנאמר נשיאי עדה קריאי מועד, ולהלן
הוא אומר אלה קרואי העדה (לעיל א טו)
והלבישן טליתות שכולן תכלת ו, צאו ועמדו
לפני משה, אמרו לו טלית שכולה של תכלת
חייבת צניצית או פטורה, אמר להם חייבת,
התחילו לשחק עליו, אפשר טלית של מין אחר
חוט אחד של תכלת פטורה, זו שכולה תכלת
לא תפטור את עצמה: י"ג.

אבל יש לשאול ולתמוה תימה
גדול בענין פרשה זאת על שני דברים: האחד, משה שהיה רועה נאמן שהתפלל על
ישראל כמה פעמים על כמה עבירות שעשו, כענין מעשה העגל⁵⁵ וחטא המרגלים⁵⁶
וזולתם, איך לא התפלל עליהם בכאן ואיך לא היה מחזירן למוטב, והרי התשובה עולה
פל הכל⁵⁷, ואין לך עבירה בכל התורה כלה חמורה שבחמורות שלא תהא לה תקנה
בתשובה, והלא ימינו פשוטה לקבל שבים⁵⁸ ואפילו אל המורדים והפושעים בו, ואם היו
מסופקים בדברי משה והיתה מחשבתם בו שהיה מחלק מגויי המעלות והשררות כרצונו,
ולא מאת ה' יתעלה היתה לו, היה אפשר למשה לתת להם אות שיאמינו בדבריו כי
פקחים וחכמים גדולים היו, ומתוך האות ההוא היה מתברר אצלם כי אהרן הוא הקדוש
הנבחר למעלת הכהונה, והוא הדין שיאמינו בשאר מגויי המעלות שהכל נאמר לו מפי
הגבורה ואין משה בודא אותה מלבנו. ועוד אם חטאו ומרדו בה' ובמשה עבדו והם
המסבבים לעצמן כל העונש הזה, מה חטאו הקטנים המוטלים בעריסה שהיו בכלל העונש
הזה, כענין שכתוב: גשיהם ובניהם וטפם⁵⁹, והטף מתי חטאו, והשם צדיק לא יעשה עולה.

י"ג קריח

(ד) ד"א ישלה עורך מקדש א"ר לוי מכל טובות וברכות ונחמות שהקב"ה
עתיד ליתן לישראל אינו אלא מציון. ישועה שנא' (תהלים יד) מי יתן מציון
ישועת ישראל. עוז מציון שנא' (ס"ג קי) משה עוז ישלח ה' מציון. ברכה
מציון שנא' (ס"ג קנ"ג) יברכך ה' מציון. שופר מציון שנא' (זח"ג ז) תקעו
שופר בציון. טל וברכה וחיים מציון שנא' (תהלים קנ"ג) כמל חרמון שיוורד
על הררי ציון כי שם צוה וגו'. תורה מציון שנא' (ישעי נ) כי מציון תצא
תורה. עזרה וסיוע מציון שנא' ישלח עורך מקדש מקדוש מעשים שיש
בידך. ומציון יסעד מציון מעשים שיש בידך.

העיר ירושלים

ולפיכך קאמר דקאי על סדרא דקדושא ואמן יהא
שמיה רבא דאגדתא, כי ע"י זה מביא הברכה
מעולם העליון לעולם הזה כי זאת הברכה לא
שייך בה הפסק כלל. ובשניהם אנו אומרים קדיש
לעלם ולעלמי עלמיא וכן ביהא שמיה רבא אנו
אומרים מברך לעלם ולעלמי עלמיא, ולא תמצא
זה בשום שבת בעולם רק בשני שבחים אלו,
בעבור כי אלו ב' שבחים בפרט משבחים הקב"ה
מצד עולם העליון, ועל דבר זה העולם עומד מצד
שהש"י מברך העולם הזה מן עולם העליון.

3

רחם על ציון כי היא בית חיינו, ולעלובת נפש תושיע
במקרה כימינו. ברוך אתה יי, משמח ציון בקנניה:

מ"ג ט"ו

העיר ר' יהושע מיום שחרב בהמ"ק אין
יום שאין בו קללה רשב"ג
אומר משם ר' יהושע מיום שחרב בהמ"ק
אין וכו': אמר רבא בכל יום ויום מרובה
דייבי קללתו משל חבירו שנאמר בבקר תאמר
מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר הי
בקר אלימא בקר דלמחר מי ידע מאי הוי
א"א דחליף ואלא עלמא אמאי קא מקיים
אקדושה דסדרא ואיהא שמיחרכא דאגדתא
י"ג י"ג א"רן עפחה כמו אופל צלמת ולא
סדרים הא יש סדרים תופע מאופל: